

Telegraful Roman

Apare Martiș, Joia și Sămbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe zece luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Corespondența

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Macelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se împozăză.

Prețul Inserțiunilor, după invălajă**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Macelarilor Nr. 45.

„Copiii nimănui...“

Toti cari au crezut, că prin răboi se vor îndrepta moravurile, — după 4 ani de experiențe dureoase, — s-au văzut înselejăi în astăptările lor.

Credință, că omul în necaz se îndreaptă, se cuimităște, s'a dovedit numai în parte. Duhul distrugător și al patinei orabe își poartă umbra peste tot locul. Respectul, cinstea, buna creștere — la sat — a scăzut la minimul astăptărilor. Ura, vrăjba, dușmania, alimentul acum proaspăt de cei cari se intorc din prinsoare, — și au ajuns apogeul. Obiceiuri bune se strică, legături sfinte se rup, și peste toate tronează nepăsarea.

Conducerea gospodăriilor a ajuns în mâini femeilor. Multe femei merită toată laudă, că în lipsa bărbătilor au dus tot greul caselor, și din economii și-au achitat datorile bănești, făcute în cele mai multe cazuri de bărbăti risipitori și usurăti.

Între femei au fost multe și de acelea, care vadănușă-stăpâne, și au făcut de cap, au început să trăiesc lume albă, să-și risipească agonisala.

Risipa de altfel a intrat ca o manie între popor. Tânărîn infunări călătoare în vaseane clasa II și chiar clasa I, își compără inele groase de aur poartă pulpare de piele galbină; iar mamele când vin la oraș, pe întrecute aduc acasă fieracuri fetelor («creme» în borcanăse, săpun de crin, de viorele, — și 15—20 cor. și, namicură) pentru care își versă pună fără miliă.

Imbuiașă și risipa ticăloșesc moravurile, și aceasta se observă bine la satele așezate pe unde s'au scurs armatele, de-alungul principalelor linii

de comunicație și în satele din jurul orașelor.

Nă rămas nepăgărită nici chiar viața curată din satele de munte, săpe acolo să aibă adăposti prisonierii în drumul lor de vagabonzi.

Credința Peneopei în răsboiul modernă putine femei au urmat-o!

Intr'un ziar unguresc de provincie am citit cu mirare următoare:

«La sat se observă o boala periculoasă, care seceră viața multor femei tinere, în floarean vîrstă. Ele, — fără să voiască, — își curmă viața scăpând astfel de judecata prea aspiră a mulțumii neînțegătoare... Natura își cere drepturile sale și «gresală» și cu multă nă inimă, decât să-și piardă viața o femeie, care poate este înamă la multă copil...»

În urma acestei vieți usurătice, numărul copiilor neleguiți, — copii ai nănumit, — s'au înmulțit. Venărilelor în lume nă îos dorită de nimeni, de aceea săracușii sunt urgiziști de toți.

Învățătul episcop Ottokar Prohászka al Alber-Regale, într-un admirabil articol, scris în revista Magyar Szó, în apărarea acestor violăstări și luminează toată chestia cu dovezi puternice.

Iată o parte din articolul său:

«Cea dintâi și cea frai principală acțiune pentru apărarea copiilor neleguiți este a crește pe oameni, ca în locul instinctului orb de reproducere să-și croească condițiunile unui trai cinsit. Nu să zică nimenei: Căsătoria legiuitoră și iubirea liberă e tot una; că soția și amanta ușoară e tot

una; cine găndește astfel e lipsit de judecăță și a discută cu el e de prisos.

Cum ar putea fi tot una copilul legitim cu cel nelegitim, când pe cel legitim îl apără obicei, drept și moarte; lângă mama este așezat și tată — și amândoi unii prin legături veșnice — și cănd pe cel legitimus îl face părtăș familia, unde toate interesele și drepturile lui cel putin în principiu sunt apărate?! Aici trebuie să atrag atenția asupra concepțiilor și portinorilor zapăcate. Nu este iertat a aduce dovezi în interesul și apărarea copilului neleguit astfel, ca baza față-mișie să fie luată în baget, să fie înjoișta. Pentru căcăpătarea copilului mai bine, care propagă moravuri aspre, și care în «interesul» copilului neleguit nu sgudie familiilor ca instituție. Copilul nu va fi apărat cu aceea, dacă casatorie încețează, sau dacă ca este «legată» lângă orice tufă. Nu acela apără copilul, care ajută întronarea concepțiilor ușoare și a moravurilor fară viață și care zice: «Tot una e, ori să, ori să, numai copii să fie».

Mama nu este o mașină de reproducere, și copilul nu trebuie privit din punctul de vedere al rodurii de carne omenească...»

Preojici, învățătorii, medicii, avocații și toți cari iubesc poporul, fiecare în brață lui și în ţehul lui, să lumineze, să muncească la înălțarea acestui râu de ordin social și național, care sapă la temeliile nemulțumii noastre.

Numerul copiilor neleguiți și o măsură a vieții noastre bisericesti!

Const. Iencica.

FOIȘOARA

Cântec

Sara 'n clipe 'nătrizate,
In tăcerea înăci vîie,
Păr' la mine în străbate
Undă dintr'o melodie.

Muritor îs toare jalea,
Şi 'n visoară și plâng căntul...
Cine-i-a 'nchis și lui calea
De nu-l mai rabdu pământ?

Ioan Berghita.

Un gând vechi

Când la geam bat zorii zilei
Şi 'mprejur zimbete zarea,
Un gând vechi pornește 'n shoru-i,
Să cuprindă departarea.

Să cănd zina ostenită
Îs imbrăcat haina neagră,
Aștept gândul. Dar nu vine,
Cor cuprinde lamea 'ntrăgă.

Să cănd viersul primăverii
'mprejur viață 'mparte,

Ea tot singur. Iard gândul
S'a opri de min' departe.

Dar când toamna lacrimi versa
Şi dorin căntecile mute,
Gândul vechi iar vine. Însă
Nu în clipele trecute.

Ioan Berghita.

Inimioara

— Povestire de J. Claretie —

(Urmare)

1

III

Bretonul hoiană fără nici un rost,
Incoace și încolo. Ajunse la cheu.

Zări, de departe, o baracă luminată, cu felinare de jur împrejur. Dinăuntru venneau sunetele unei muzici ciudate care-l atrăgea că o văză. Se îndrepta într-acolo. În față baracel de săcduri și pânză o grămadă de lume, marinari, pescari, târană, târancă cu guler scrobită se 'mbulză s'asculte muzica. Pe firme scrisă cu litere de un cot se citea: Concertul algerian de sultane.

Pe o estradă de săcduri voiaște cu roșu, la intrarea baracel, un om scurt, negru ca un tacăne, cu ochii de veveiri, în cap cu un fes roșu, strigă că îl luă gura:

— Poftiți, domnilor, poftiți! Parădusul lui Mahomed, numai cu un franc! Poftiți poftiți!

Glașu puternic, dialectul de jumătate italienesc, jumătate levantin al omului acestuia facură curios pe Pomério.

— Poftiți, poftiți! Intră, să vedei pe frumoasa Kadja, Kadju, cea mai frumoasă tată din Algeria, fiică emișului din Biscra! Frumoasa Kadja vă va face onoarea de a dania înaintea d-oastră, danjul cădărilor din Tanger și jocul Cabiliilor din deserviș!

Nu prea înțelegea el bine, Petre, ce erau Cabili, sau ce eră un emir, ori unde venea Biscra; dar numele acesteia sonore, și mai ales numele «Kadja», «Kadju», îl sunau dulce în auz, îl fermează.

— Intră! Intră!...»

Petre înfră, crionduș-și drum prin mulțime cu pepiti său lat, cu coatele, în dosul perdelei de pânză, săză pe o bancă și ochii lui mari, albaștri, se facură și mai mari.

I se pără că viscază; avea impresia că a alunecat, fără să-și dea seama cum, într-un din peșterile vrăjite, locuite de zmeu înălțătoare.

Pe o scenă mică, abia luminată de două lămpi care scoateau fum și mirosau greu, stau nemăscăti, două femei și un bărbat, cățeș trei în costume orientale;

ochii lor obosiți, cătuț aproape fix la lumea care înfră.

Public de toate neamurile: târani, alături de parizieni cu pălări moi, și derbedei în haine de vară.

Un pianist bătrân, imbrăcat și el ca oriental, cu turban în cap, moțău lângă un pian vechi hodoroghi.

In vreme ce prăvorii, caria abia își stăpăneau răsu, la vedere celor trei ființe imbrăcate în zdrențe de mătăsa, ghiumeute pe perne de Karamania, acestea sădeau fără să se mîste, obosite, cu fundate într-o torpeală de animale.

Una din cele două femei, mare, groasă, își plimbă ochii obosiți de rumegătoare, de la un colț la celălalt al bărcelui. Bărbatul, un negru uriaș din Sudan, imbrăcat din cap până în picioare în alb, rădeau înțesuri, arătându-și dinții albi și lăși printre buzelă ce de hipotom.

Între aceste două făpturi, una idiotă, cealaltă sălbatică, strânsă între enormă masă de carne a femeii cele grase, cu nasul covoiat de urechile și într-arup dinții albi, sădea o trei ființă, o fată frumoasă, brună, cu ochii catifelat, cu buzele roșii, sulimente, care părea o rană săngerătoare pe chipul ei palid; cu părul mare, lăsat pe spate în bucle bogate, negre-corb, ce cădeau de sub un turban de mătăsa ponosit. Pură un ilic galben

Pilotul italian, care a fost săilit și asterescă la Schwarza, a declarat următoarele:

Joi dimineața a picat dela *Padua* opt aeronave italiane, cu cîte un pilot. Trećand în sbor Alpi, au sosit prete Kleinfurt d'asupra Venei, cu poruncă de-a aruncă foi volante în capitală și se a întoarce imediat la Padua. Aeroplanele, fabricate americane, au făcut drumul de 500 km. Intre Viena și Padua, în trei ore.

Pilotul italian, care se numește Giovanni Sarto, a mai spus că sborul acestuia l-a condus Gabriele d'Annunzio, care servește cu rang de major în armata italiană.

Vorbire despre pace

Lloyd George descreve situație. — Numai optimiști speră să bîrsească Germania. — Armata americană. — Cine se plece dela guvern?

Prim-ministrul Angliei, Lloyd George, a jinut ierără un mare discurs, cu aceeașă încredere în sine și cu aceeașă îngâfărare, cu care a vorbit și de altă dată.

Seful cabinetului englez, în scopul de a obține pacea generală, cerea mirea *Germaniei*. Si, prin urmare, cuvintele sale nu ne apropie de pacea onorifică nici cu un singur pas.

Compartizotul ministrului președintă Lloyd George, cumpăratul lord *Lansdowne*, iut'ou nouă scrisoare a sa arată că militarismul german — atât de des pomenit — incetează de a mai fi primejdie a păcii, indată ce Germania intră în *alianța popoarelor*, al cărei gănd preocupa și pe Lloyd George în vorbirea sa din 7 August, jinută în camera de jos.

Înălță după agenția *Reuter*, cum expune lucrurile premierul Lloyd George:

Înainte cu patru ani, imperiul brit s'a hotărât să-și arunce în campană toată greutatea puterii în acest răboiu, — cel mai mare al lumii, — nu penetrând teritoriul brit ar fi fost atacat sau amenințat, ci de aceea fiindcă *dreptul internațional a fost vătămat*.

Când răboiu a început, am avut o flotă tocmai atât de mare cît sănt imprenă cele trei flote, ce în mărime urmează după a noastră. Am avut învoieala din Franță, să o ajutăm, dacă cineva ar ataca-o. N'am lăsat nici o întrebare, căci soldați aveam să dăm, și în cursul tratativelor noastre n'a fost vorbă nici odată despre mai mult de *sase milioane* de oameni.

Dacă noi, aliajii, am fi invinsă pe mare, răboiu ar lăsă sfârșit. Până când asta nu se va întâmpla, Germania nu poate să fie bîruitoare.

scobit în colțul său, lăsând să se vadă prin acea scobitură peputul alb, slabod, prins și fraged, ca sănul unei fecioare.

Pe fața asta frumoasă, pe Kadja, fiica emirului din Biscra, o zârise Petre Pomérö de cum păsise înăuntru. Iși ajunsese la ea ochii, ochii cu priviri nebune, cu săncări albastre. Deschis acolo, în fața ei, cu capul gol, încovoiul de spate, cu mâinile pe genunchi, învăluind pe frumoasa fată cu privirile lui sălcitoare. Oamenii din ochi pe Kadja aceea, din creștet până în tâlpă, de la pletele negre, până la picioarele încălcătoare cu ciorapi albi, cu pantofi roși bătuți în fluturi galbeni. Să dansă, pără că din toată mulțimea, băgăse de seamă pe flăcăi voinici, frumos; și însinuose spre el capul mic, de-o fînăț arabă, cu gura înredeschisă de un zâmbet disprejuritor.

Era frumoasă Kadja! Frumoasă ca plăzmurile din vase, frumoasă ca zincile din poveștile ce-i alinătoare copilaria. Petre nu vedea decât pe dansa și-i aduce aminte, privind-o, de vorba bătrânlui păstor, prietenul său:

— Nu trebuie să te apropii de zine! Nu săn destul de imblânzit!

(Va urma)

Această lupă hotărătoare urmează în deosebi *flota engleză*. La izbucnirea răboiului, flota noastră prezintă două și jumătate milioane de tone; acum are, împreună cu flota ajutatoare, opt *milioane de tone*. De patru ani, flota engleză controlează neîntrerupt flotele comerciale din toate țările și a inconjurat Germania cu stăvile ce nu pot fi pătrunse.

Flota ajutatoare a nimicit cel puțin 150 de submarine, dintre acestea peste jumătate în anul trecut.

In ultimii doi ani germanii au făcut două încercări să decidă soarta răboiului: *una pe mare, alta pe uscat*. Ofensiva pe uscat au pornit-o, fiindcă nu a reușit ofensiva pe mare. Dacă aceasta din urmă ar fi suces, efectul său hotărător n'ar fi întârziat. Dacă răboiuul submarinelor izbutează, armata noastră ar fi sangerat în Franță. America n'ar fi fost în stare să-și treacă soldații peste mare, nu se putea aduce munite, și n'am fi putut trimite cantitatea trebuioasă de carbură, ca să facem cu putință fabricarea munitiilor în Franță și Italia. Dacă roamentea ar fi amenințat Franța, Italia și Anglia, răboiu de mult s'ar fi gătat, înainte de a ajunge în starea de astăzi.

Lloyd George, după această, a vorbit despre mărimea trupelor de pe Anglia, de colonii și de Irlandă, a declarat apoi, că dacă Statele Unite vor da, în raport cu numărul populaționii, tot atâta soldați ca Anglia, ar trebui să trimítă *cel puțin 15 milioane* de oameni.

Despre situația militară actuală, cum s'a formulat după 21 Martie, a zis următoarele:

Tântă dușmanului era să stoarcă în anul acesta biruința militară, înainte de a sosi armata americană. Mai înaintă voia să causeze mare pierdere armate engleze și franceze, apoi să infrângă armata engleză, ca în sfârșit să îsprăvească ușor ca francezii. La început armata germană a avut mare succes. Pierderea noastră în morți, răniți, prizonieri și în material de răboiu fusese considerabilă; dar în vreme de 14 zile au transportat peste canal 265 mii de oameni, iar în timp de o lună 355,000 de oameni. Am înlocuit toate tunurile pierdute, iar numărul mitralierelor l-am sporit. Germanii au atacat pe francezi după întâi Mai.

Au reușit mult la început; însă, într'unul din contratacarurile cele mai mari de ale acestui răboiu universal, i-am respins. Primejdia n'a dispărut încă; dar numai cutare membru optimist al statului major german mai poate crede, că planul lui Ludendorff ar fi în stare să aducă bătălia decisivă în anul acesta. Succesul nostru se intemeiază: pe început cu care am reparat pierderile, pe sosirea repede a americanilor și pe unitatea comandei supreme. Din clipă, în care Foch a lăsat în mână conducerea strategică, norocul să-i intors roata spre armatele aliate. America are în Franță o puternică armată, care operează cu izbăndă, și care este de aceeașă calitate, ca și cele mai distinse trupe de acolo. Transportul de trupe se continuă, până când armata acesta a lui Foch va fi de egală putere cu a germanilor.

Despre chestiunea păcii, Lloyd George spune: Eu cred în *alianța popoarelor*; rezultatul ei atârnă dela imprejurările, în care va lăua ființă. Ea trebuie să aibă puterea de a-și impune hotărările drepte. Dacă am arătat dușmanului, că există asemenea putere, va fi pace; mai curând însă nu.

În sfârșit, Lloyd George așteaptă, — pentru înăpătură păcii, — să plece dela guvern toți aceia, care au pornit răboiul.

Oratorul n'ar avea decât să facă — însuși începutul.

Camera ungăre

Ultimele sedințe, înainte de a se începe vîanțele de vară a parlamentului, s'au înținut pe 7 și 9 August 1918.

În sedința din 8 la c. s'a votat, în discuție generală și specifică proiectele de lege cu privire la reconstruirea orașului Gyöngyös și la regăsirea datorilor contractate de funcționari publici.

In sedința din 9 August, înainte de intră în ordinea de zi, deputatul Ladislau Fényes exprima turările regretabile, întampinate cu cinci zile înainte în orzug Gyöngyös, și pricinuite din lipsa fainei. Femeile, care nu și-au primit mulți zile rafinajele de făină, unsoare și cartofi, au străferit magistratul și au insultat grav po poziști și pe alte persoane de ale autorității. Vorbitorul de la ministerul predsedinte să dispună cercetarea lucruri, ca să se știe despre administrație: cum își impinge datoria.

Prim-ministrul Wekerle răspunde, că cercetarea s'a pornit.

Intrăndu-se în ordinea de zi, se vorbește în a treia cître proiectele de ieri, și se trimite cașii magnători.

Se face raport după 27 afaceri pentru ridicarea dreptului de imunitate.

Prezidentul camerei anunță după această, că prim-ministrul nu mai dorește a da de lucru parlamentului până pe la mijlocul lui Octombrie. Camera, după ce înșirmează răboiul să încerce să măsură pentru convocarea proximea sedință, își amândă lucrările cu un tempor nedeterminat.

Știrile răboiului

Comunicatul oficial din 12 August: Ieri nu s'a facut întreprinderi mai mari de infanterie în frontieră italiana. Cu atât mai vezi în activitatea de tunuri și recunoașteri. Aviatorii naționali — ceasuri plătătoare. Felire și Șapte Comune, au atacat spatiile militare, deși se puteau cunoaște de departe. Bolnavi și persoane de serviciu au căzut jertfa acestui atac.

Pe frontul *apusean* atacuri parțiale dușmanușe, cu mari pierderi pentru francozii.

Comunicatul oficial din 13 August: Pe linia de munte iuteză, paralele de astăzi al regimenterului de pușcași nr. 37 au atacat cu succes pozițiile dușmane de pe Monte Corvo și au pricinuit inimicului greie pierderi.

Atacurile aviatorilor dușmanuși împotriva pofuntului Felire ceazeau numeroase fără locitorii civili italieni.

Nimic deosebit pe frontul din *Albania*.

Pe frontul *apusean* se porneau atacuri vehemente locale din partea dușmanului. Germanii le resping.

Din Budapesta se telefonează: Maiestatea Sa domine Carol a sosit în 13 l. c. la marea cartier general german. În sală Maestesa Sale se aflau: înarmatul curții comandă Iosif Hunyadi, ministru de externe Burian și șeful statului major, baronul Arz.

Darea în judecătă a guvernului Brătianu

II Negrepătirea armatei

Al doilea cap de acuzare este formulat în modul următor:

Vioarea art. II din legea asupra responsabilității ministeriale și a capitulului de armate și armament și echipament, cu totale că a fost timp destăudator pentru aceasta, și deși guvernul a avut la dispoziție peste un miliard în acest scop. Din care o parte a fost deturată de destinație, iar o altă parte întrăbușită în cheltuieli nejustificate.

Vom enumera în rezumat numai principalele fapte extrase dintr-un dosar voluminos.

Armată mobilizată în 1916 a fost compusă dintr-un efectiv de cel puțin 850.000 puști Manlicher cu repetiție de 65 mm., 60 mil. arme austriece de 8 mm. și 180 mil. arme Henry Martin, aceste din urmă fără nici o valoare sau utilitate.

Regimentele nu erau înzestrate decât cu 2 pâna la 6 mitraliere, artilleria de camp incomplet organizată și insuficientă; artillerie de mare apropoare neexistă, sinagurile divizoarele ce posedau fină armate cu tunuri vecchi.

Artilleria grea aproape cu totul lipsea, singurele tunuri de calibră dela 105 și 150 sunt vecchi, fară tragere repede și pro-

venind în majoritate din dezarmarea forților.

Cele petrecute la Turcia au stabilit consecințele acelei lipse de artilerie grea și înerezările în același timp totușă neglijate și usurința cu care s'a procedat la înfrângere noastră în acțiune.

Cele 6 tunuri de 150 mm., care se găseau în funcție la această capă de pod, nu posedau decât 150 obuze de fieră-piesă, care s'au consumat într-o zi și într-o lună, pe cind lupta a durat 6 zile. Din acest punct de vedere Turcia răbășia un admirabil simbol și negrepătirea ei este considerată criminală, cu amprentă răboiului.

Atât în război, cât și în pace, armata și apărătoare modernă nu posedă capă de calori numărul armă redus numărul de 5 pentru întregă armă, telefonul există în foarte mic număr, fiind aproape lipsit de cablu, din care cauză a fost nevoie chiar să înceapă telefoane particulare și mari cantități de sărmă. Nu există legături telefoniice suficiente între unități. Telegraful nu are aproape nicio rezervă pentru armă și guri de foc pentru înlocuire.

Echipamentul, subsistem, serviciul sanitar

Trecând la capitolul echipamentului, din informațiunile culese rezoltă, că echipamentul nu poate decât pentru un armăt de 450.000 de oameni și în vedere unui răbăș de securitate durată, aşa încât dacă se jine societatea de durata răboiului nostru, se poate socoti că numărul său din cître este echipată, aşa se explică, că puțin timp după intrarea armăt în răbăș s'a simțit necesitatea să se recurgă la ofrande publice pentru a se procură armate lingerie, haine, fânele etc.

Relativ la lipsa de echipamente, ni s'a relatat un fapt de o mare gravitate și să anume: că răniții erau desbrăcati de manevră, deținându-se în spate cu mari gravitații, devenindu-se cîteva săptămâni de la următoarele de securitate. Serviciul de echipare și de subsistemă, am constatat că, deși se găseau proviziuni aproape în număr suficient, totușii armata a suferit mult și din acest punct de vedere, din cauză că serviciul funcționa foarte rău neposedând un personal suficient pregătit pentru aceasta și oferind în mare parte recrutări din oferitorii de rezervă, adăvăca, magistratii etc.

In această ramură am cules informații precise de o mare gravitate, care stabilesc că s'au comis mari abuzuri și delinuri.

Serviciul sanitar nu era organizat în mod satisfăcător. Zona interioară nu a fost pregătită, și de aceea un mare număr de răniți grav, în bătălia de la Turnică, au pierit din cauză lipsa de îngrijire medicală. Comitetul central sanitar nu a putut să ia în considerare că există o lipsă de personal medical și medicamentele de la opera și de la magazin. Personalul medical este rezervat. Este cîteva lăzile sănătoase numai rezultat unei neglijente culabile, fiindcă nu a lipsit nici timpi, nici creditele necesare și nici cunoștințele necesității absolute a înzestrării armatei cu totul utilizat curut de răboiul modern.

Crediti acordate

Se spune că din anul 1914 parlamentul a pus la dispoziția guvernului un prim credit de 198.000.000 lei, care a fost urmat în cursul anilor 1915—1916 de alte credite importante destinate necesităților armatei.

Intrăbușirea acestor sume, care trebuiau să fie acoperite de către armata și armamentul său, a rezulat într-o lipsă de miliardi de lire. În cîteva lăzile sănătoase sunt numai rezultat unei neglijențe culabile, fiindcă nu a lipsit nici timpi, nici creditele necesare și nici cunoștințele necesității absolute a înzestrării nefăurite.

Asmenie a chipat convingerea, că său nu au cîndră fraude la furnituri, și vom sănătățim exemplul unei oferte. Însemnată de către un general, făcută de o mare casă din America în condiții cele mai avantajoase și cu garanții de transport până în țară, care a fost înălțată fară nici un motiv, din arhiva ministerului de răbăș.

III

Armata a fost desorganizată

Al treilea cap de acuzare este formulat în modul următor:

Armata a fost numai negrepătită, dar și desorganizată, prin faptul că nu s'a întâmplat să dea sețile militare, concentrându-se numai la ministerul de răbăș în măni restrâns și necompeten-

toate lucrările pregătitoare ale armatei pe pîcior de răsob, ocolindu-se astfel statul său major cu toate serviciile legale ale pregarită armate.

Din cercetările făcute la marele stat major ai armatei, am constată că atât planurile de operații, cât și cele de luptă și ordinea de bătălie, au fost în întreg elaborare ori modificate de ministerul de răsob, fără cunoștință așefului efectiv al marelui stat major.

Aceste planuri au fost elaborate de secretarul general al ministerului de răsob, înconjurați de ofițeri tineri, a căror cunoștințe militare nefiind insuflete și de experiență maturității, nu-i desemnau pentru o operă atât de mare și cu consecințe așa de considerabile.

Ocolirea statului major

Si se nău vom rechizita decât cîteva puncte deosebit de importante:

1. Astfel într-un dosar al marelui stat major există documente, din care rezultă, că atunci cînd se simțea necesitate de a se cere un proiect de aprobare unor anumite lucrări, ministerul nu s'a adresat la așeful efectiv al marelui stat major spre a-procura planuri pe răspundere, să si păcălească legală a unei adrese oficiale, ci se marginăse a se adresa la căte un ofițer subaltern al decesă instițuie, cerându-i aceste lucrări pe cale de scrisoare particulară.

2. Cu toate că încă dela sfîrșitul anului 1913 se începea la marele stat major elaborarea diferitelor planuri de ofensivă și defensivă în direcție ipoteze, totuși ele nu au fost luate măcar în considerație de ministerul de răsob, iar planurile care s'au executat, precum și planurile de operație, ordinea de bătălie și cadruii organice al incadrării, au fost elaborate la ministerul de răsob fără încunoștințarea marelui stat major al armatei.

(Va urma)

Sfîntirea bisericii din Cărpiniș

— Raport special —
(Fine)

Sf. Liturghie

Acest edificiu măreț și frumos, dat momentului sale, Pentru prima dată s'a celebrat într'insulă și Liturghie prin mandatul lui Lazar Trîtaneanu, cu asistența menționată. Înainte de începerea Liturghiei, mandatul arhieresc, a jînat de pe amvon cu cuvântare toarte avântată despre credință. Mulțimea, care mai încăpea în biserică asculta cu multă evlavie și atențune frumoasa cuvântare, în care au fost relataate insușirile și foloasele credinței. Partea teoretică a predicilor ne-a prezentat o iconă completă a devenirii credinței, iar în parte practică s'au făcut concluziunile cele mai potrivite imprejurărilor.

Nu e destul că parohienii din Cărpiniș au zidit biserică, precum în genere se poate zice acelaș despre toți credincioșii noștri care încă fac asemenea fapte. Trebuie să trăim într-toate după poruncile și învățărările propovăduite în biserică de preoți și atunci putem să cîștăm creștinii deadevarat. Aceasta e cuprinsul scur al cuvântării, care am dorit să se publice.

Asculdând predica acesta-mi am făut convingerea, că ar trebui să fie că de desec ocazuni, când bărbății din centrul și bisericile noastre să se coboare în mijlocul poporului. Căci avem mere lipsă de moșionare.

După terminarea cuvântării s'a început slujba Sfintei Răsărituri, le-a dat corul cîrclilor. După procesiunea a urcat amvonul protovînoaștei Părintelui Popovici. Cu accent de orator a arătat statuinitatea, indelungat ce s'eau despuș pentru ridicarea bisericii. A reliefat că într-o regăfă depusă spre scopul acesta și numai o adeverire a faptelor ce au să se îndeplinească deadevarat creștinii. Doar și într-o vîrstă de patru săptămâni s'a încheiat slujba către Dumnezeu, la fel ca toți fi și împropriele noastre.

Ridică păhăru întru sănătatea Excelenței Sale părintele arhiepiscop și mitropolit și dorește ca ideile programului desfășurat de dâns să aibă răsunet întru statuinitatea raportului celui mai moral hunc maghiari și români. A mai vorbit și pentru mandat, și părintele local.

Al patrulea foaie l-a înjunghiat în cuvîntul de conținut părintele Rosîl Gombos,

iar cu spîndină să încerce să încordeze asăsalitorul. Un vorbă întru sănătatea mandatului Lazar Trîtaneanu.

Diaconul Dr. Octavian Costea a tot stat frumos pentru protopresbiterul Petru Popovici și pentru poporienii din Cărpiniș, caru și au donat că să urmeze păstorul celui bun.

Parohul Pompeiu Piso a mulțumit prim-pretorului pentru multă bunvenită și tuturor caru săi ostente cu jefările credincioșilor din Cărpiniș să fie încoronate de succes. A vorbit cu acelaș avânt care îl caracterizează.

Seria toastelor a încheiat-o parohul Traian Tomîs, reliefat costelele cîrclilor caru și au ridicat nimbi festivității.

Foarfe frumos a început în toată său, cuvîntele: „Mulții noștri au poartă, nu cersim din poartă „n'poartă”, arătând că cei de față ne-am putut convinge, că nu numai minții poartă aur, ci și înimă poporului din munjii.

După banchet ne-am bucurat de o deosebită ospitalitate și în casă părintele lui Piso, în curtea cărora s'a încins o horă

frumos în comuna bisericească Cărpiniș, grădește spre vîndicătă lui, îl recomandă învingătoarei atenjeni a Preaverenătorului Consistor.

La sfîrșitul slujbei Liturgiei parohul Pompeiu Piso a jînat o prea frumosă cuvântare, aducând mulțumiri domnului Dumnezeu, că s'a putut din menire sălătăușă lăcaș în care se vor săli durerile celor fericăți și se vor opri lacrimile orfanilor și soalelor pacătoși vor lăuda cu o înimă și cu o gură pe Atotputernitorul cerului și îl pămăntul.

Astfel s'a încheiat actul sănătării bisericii din Cărpiniș la ora 1 p. m.

Banchetul

La ora 1 și jumătate s'a sat banchet în curtea școalăi. Primul toast i-a rostit mandatului Lazar Trîtaneanu întru sănătatea Maiestății Sale regelui nostru Carol, care și înaintasă sălătăușă gălăgoi orocșorei bisericii noastre.

Lăudă în termeni elogioși înțelepicuina prebabuinal nostru monarh, care în mădră dreptă cu sabia învingătăre și în mâna stânge cu ramura de oliv croștează ca peță naționalilor și a poporilor. Arătă apoi, că gloriosul nostru rege și fată de biserică noastră se poartă cu dragoste care caracterizează pe marele împărat și rege Francisc Iosif I. Toastul îl încheiea prin umătoarele cuvînturi memorabile:

„Cu adevarătă bucurie și satisfacție primesă salutările D-voastre, și nu voi uită, că episcopatul bisericii greco-orientale române în numele preoțimiei și al credincioșilor săi a cattat ocușanțe și în vremie de primăvara anului 1913, pentru a da dovezi noastre despre credință și alipere pînă de devotament față patriei. Vă mulțumesc pentru acest lucru din intenția D-văsăstră și trimisitorilor D-voastre. Când la erădină și firmitatea patriotică răspândită deadevarătă recunoaștere și mulțumire, să asigure făcării membrii al bisericii greco-orientale române, că religioane și dreptă bisericii D-voastre doresc și să fie totdeauna respectate.” (Tel. Rom., Nr. 01/1914)

Mandatul a ridicat păhăru și înțuit sănătatea organelor administrative reprezentante prin prim-pretorul Imre Lözslein din Rosia.

Protopresbiterul Petru Popovici a tot astăzi pentru Excelența Sa I. P. S. Domn arhiepiscop și mitropolit Vasile.

A urmat apoi prim-pretorul Imre Lözslein, care prin o scurtă dar frumosă vorbite a cucerit pe toți. A lăudat înțelepicuina patriotică a părintelui arhiepiscop și mitropolitul luiand cu punct de măncare următoarele cuvînturi: „Excelenței Sale din broșura „Magyarország és románok” A magyarországi románok nem akană se și „meghödítettek”, se pedig „Alsószékelyföld”... Apărind aceste cuvînturi înconjurători, scrie spus, că loji cei de fată sănătău să devină cunoscute și înțelepte, că pot să se manifeste și înțelepte, că și sunt eliberăi prin aceea, că deschidându-se ușile nouului Sion, credincioșii din Cărpiniș pot să-și îndrepte suflarele către Dumnezeu, la fel ca toți fi și înțelepătoare noastre.

Mijlocul este vicean și iste, dar cînd?

Inimormântarea fostului jăd. Dela Stokholm se vestește:

La poruncă brigada ceho-sloveacă a exhumat cadavurăi farului Nicolae II, care fusese încropat fară sicru și învelit într'un săpăt, cînd cea de săptămînă următoare, în partea cincimîntrilor menită pentru sinucigaș, în parte cincimîntrilor menită pentru sinucigaș, în pămînt sfințit, int'cu un curățan. Au asistat căteva mii de oameni dela Lecaterenburg și din Imprejurările. Un preot a jînat o cuvântare, spunând despărțea păcătului, că a fost omurăt un om, care n'a facut rau nimănui.

Executat. Asasinul fedmulsarului Eichhorn și al capitaniului Dressler, cum se anunță din Chișinău, a fost osândat la spânzură și executat în 12 August. Sunt și a rostit de tribunalul militar german și s'a executat din partea judecătorilor locale, în apropierea temeliei delui Lukienovska și în fața publicului adunat.

La Pscov, în urma stărilor revoluționare din Moscova, legătura germană de acolo s'a mutat la Pscov, o localitate mai puțin primitoare. Pscovul, centrul guvernamental cu acelaș nume, este situat pe lîma ferată Riga – Petersburg, nu departe de frontieră Livoniei.

Statificarea administrativă. În cursul perioadăriilor mai din urmă ale parlamentului, din partea mai mulții membri ai guvernului s'a arătat necesitatea statificării administrativă, cîștăcescava să fi între cele dinăzi în programă din toamnă anulă, că sălătăușă făză ne-am putut convinge, că nu numai minții poartă aur, ci și înimă poporului din munjii.

După banchet ne-am bucurat de o deosebită ospitalitate și în casă părintele lui Piso, în curtea cărora s'a încins o horă

în cînzu din cînd plecat din Cărpiniș, ducând cu noi amintirea unor fapte vrednice de remarcat și deitate de imită.

Sera la orele 8 a fost cîină comună în hotelul „Havas Kúrt” din Abrud, iar apoi a urmat joacă pără la orele 12.

Acesta am dorit să le remarcă în legătură cu sfintările biserici din Cărpiniș. În vreme 5 ani aceasta e două biserică sfintă în Munții-apuseni, după ce în anul 1913 a fost sfintită biserică din Sihodol-Peleș, zidită la stârnicătatea arhitectului preot Nicolae One.

Încheiere amintesc, că am mai umblat în munjii apuseni în anul 1911, cînd am constat în viață socială a înțelepciori noștri din Abrud o armonie exemplară există și azi. Să luăm exemplu noi cîlăjii de pretutindină, căc alcună munica noastră todeaua va fi numără de jumătate.

Dr. Gheorghe Comșa.

Stirile zilei

Majestatea Sa pe frontul sud-vestic.

Majestatea Sa domnitorul Carol a călătorit în 7 August c. la frontul sud-vestic însoțit de sefii statului major. De acolo în 10 August a plecat la Tîrrolu-sudic, împreună cu arhiepiscopul losif. În Valea Eisich s'a arătat mai multe aeroplane lăzămane care au fost alungate, dar iar s'a arătat și un aeroplânz. În continuu deasupra domeniului său, însoțit de un cîstigător de aeroplane, care a lăzămat înăuntru noastre, începută o luptă cu un foc puternic. Un aeroplânz s'a aprins și a căzut. Domnitorul, în curul atacului de aeroplane, a rămas la față locului cu statul să mai vîrtos. Apoi preste Udine și Villach a plecat la Raichenbach.

Felul de luptă al enelezilor. Raportul de la marina al ziarului englez Times comunică unele desveliri asupra felului de luptă sub cîstigătorul său.

Raportul declară, că acum poate să

comunice amintire, deoarece germanii cunosc deja sistemele întrebunătății impotriva lor.

Vapoare înarmate engleze, numite vasele Q își înălțărea de nevinovătoare vapoare colective și silenceră, prin vîcnică, născătoare, sălătăușă, genunchi.

Buñar aur: Într-o zi subinținut genunchi au tăcas un astfel de vas Q, care se pareă a fi nevinovat vapor camion. Persoanele de pe vapor au lăsat jos liniile și au părasit vasul. O singură femeie a rămas acolo, înăuntru în brațe unui copil și alegeră să o nebună în jos și în sus pe bord.

Subinținut a venit aproape de vapor; atunci femeea a ridicat în sus cu „scupoli” (care de fapt era o bombă), l-a aruncat în subinținut deschis și l-a aruncat în aer.

Mijlocul este vicean și iste, dar cînd?

Inimormântarea fostului jăd. Dela Stokholm se vestește:

La poruncă brigada ceho-sloveacă a exhumat cadavurăi farului Nicolae II, care fusese încropat fară sicru și învelit într'un săpăt, cînd cea de săptămînă următoare, în partea cincimîntrilor menită pentru sinucigaș, în pămînt sfințit, int'cu un curățan. Au asistat căteva mii de oameni dela Lecaterenburg și din Imprejurările. Un preot a jînat o cuvântare, spunând despărțea păcătului, că a fost omurăt un om, care n'a facut rau nimănui.

Executat. Asasinul fedmulsarului Eichhorn și al capitaniului Dressler, cum se anunță din Chișinău, a fost osândat la spânzură și executat în 12 August. Sunt și a rostit de tribunalul militar german și s'a executat din partea judecătorilor locale, în apropierea temeliei delui Lukienovska și în fața publicului adunat.

La Pscov. În urma stărilor revoluționare din Moscova, legătura germană de acolo s'a mutat la Pscov, o localitate mai puțin primitoare. Pscovul, centrul guvernamental cu acelaș nume, este situat pe lîma ferată Riga – Petersburg, nu departe de frontieră Livoniei.

Statificarea administrativă. În cursul perioadăriilor mai din urmă ale parlamentului, din partea mai mulții membri ai guvernului s'a arătat necesitatea statificării administrativă, cîștăcescava să fi între cele dinăzi în programă din toamnă anulă, că sălătăușă făză ne-am putut convinge, că nu numai minții poartă aur, ci și înimă poporului din munjii.

După banchet ne-am bucurat de o deosebită ospitalitate și în casă părintele lui Piso, în curtea cărora s'a încins o horă

în cînd învețătoare și ministerul de interne va fi mai intensiv.

Distincție. Domnul medic superior, Dr. Octavian Filipeșcu, fiu preotului din Merginhei, poseșor al mai multor decorații, pentru serviciile meritoase și pline de jertfă prestate pe cîmpul de luptă este decorat cu *Signum laudis* de arhitectul cu săbile. Multe felicitări.

Tablourile Grigorescu. În chestiunea transportată în Rusia a colecției de artă *Grigorescu*, deputatul Mihail Nigrim a adresat în cînd românii să interplaneze ministrul de culte Simeon Mehedinec care răspunde, că din noapte, lucru și predelevat: 15 tablouri din colecția dela Ateneu, și poate dintre cele mai de preț, sătăci de incerte, sunt stabilite de lașărul și a răspunderilor, în cînd se vedea că trecutele guverne au săjat jucat de deșeuri și de ușerele culturii românești.

Universitatea în Chișinău. Se va înființa la Chișinău universitate cu patru facultăți, care se vor deschide în toamnă. Limba de propunere este cea ucraineană. Pe seamă poporului asemenea se va înființa în Chișinău o universitate cu patru facultăți.

Contribuții pentru sanatori. În scopul clădirii sanatorului pentru tuberculoză în răstimpul de la 2 până în 8 August a. c. 52 coroane și 21 ilini, ca oferte benevoli. Contribuții se pot face și în viitor la cassa de asigurare a muncitorilor din cîstigători sibieni, piata Zeughoff 5 și 6.

Enciclopedia română. Atrageam atenția cititorilor asupra anunțului publicat în numărul nostru de astăzi de vechia libărară editoare W. Kraft din Sibiu, care ofere publicului ultimul rest al exemplarelor disponibile ale *Encyclopédie Române*. Astăzi, când mulți cărturari dispun de mijloace bătrâne mai bogate, decât atât și cînd se face astăzi cheltuielile pentru lucruri foarte scăzute, acesta este un lucru care nu trebuie să lipsească la casela intelectuală noastră cu deosebire de către mănușă de răsobitori de astăzi.

Pedeapsa merită. Se scrie dela Sopron. Proprietarul hotelului și catenelei Panonișoara de aici, Paul Grossner, a fost denunțat că a luat de un osape o coroană pentru a fi bătută cu o bucată de paine în cînd se facea sătăci de coroane, car bucată de paine, de săse cutite de coroane, să fie bătută cu deosebită violență, în cînd se facea deosebită decagrame, să se depuse în muzeul poliției între specialitățile zilelor răsobitorilor de astăzi.

Mersul trenurilor. Soseșc, în gara din Sibiu, dela:

Nochiř	la	6:43	i. d. a.
Ciznădie	“	7—	“
Vint	“	7:41	“
Copsa	“	3:07 d. a.	
Ciznădie	“	3:44	“
Făgăraș	“	4:34	“
Turnu roșu	“	0:04	“
Ocna (dela bă)	“	8:09	“
Copsa	“	10:05 noaptea.	

Pleacă spre:

Ciznădie,	“	5:21 l. d. a.
Copsa	“	0:20
Turnu roșu	“	10:50 “
Făgăraș	“	10:13 “
Copsa	“	1:31 d. a.
Ciznădie	“	1:57 “
Ocna (la bă)	“	4:02 “
Nochiř	“	4:06 “
Vint	“	0:10 “

Teatrul cinematograf. Apollo. Strada Scheiului. Directoră: Q-nă Emil Töth.

Joi și Vineri, în cînd în 15 și 16 August, se dă: *Ó istorie florășă*, mare drăma.

La fiecare din reprezentații se dă frumosu suplimente de vedere în natură și scene umoristice.

Începutul la: 7 și 9 ore seara.

Cărți și reviste

Despre poporul roman din Solaj. A apărut din cîndelui profesorului Vasile Caba în Viena cartă sub titlu *Szilág vár megye román népe, nyelve și népköltsége*. Deși menită să fie teză de doctorat, lucrarea se recomandă publicului cititor român. Ea cuprinde multe lucruri nouă și interesante pentru cel ce se ocupă cu etnografia. Se poate comanda dela autor: Vasile Caba, profesor, Nagyorszó, Szilágymegye. Prețul 10 coroane, și porto 17 fls.

Nr. 186

1-3

Nr. 442/918 prot.

(188) 1-3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de învățător din comună Hărăști, protopresbiterat Tîrdu, devinut vacanță prin moarte în serviciu militar a fostului învățător definitiv Remus Roșca, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

Salari 600 cor, din repartitie pe popor, 200 cor. dela Venerabil Consistor, iar restul de 400 cor. din cassa bisericii, solvabilitate în rate lunare anticipative. Cvariș și grădină în natură.

Concurenții să-și înainteze rugările instruite conform legii în vigoare la oicință protopresbiterală din Turde.

Cel ales, pe lângă celelalte datorii, este obligat să instrui elevii în cantică bisericească și a provedea cu ei în Dumineci și sărbători cantică liturgice în biserică. Drept aceea cei ce doresc să fie aleși, să se prezinte în sf. biserică pentru a-și arata dexteritatea în cantică și a face cunoștință cu poporul.

Vor fi preferați cei ce vor putea forma cor bisericești.

Hărăști, la 22 iulie 1918.

Oicință parohială:

George Mureșan, **Iovan Răiu,**
paroh, notar.
Nr. 503/918. Vidi:
Iovian Murășan,
protohop.

Nr. 302/1918. (187) 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățători-așteptării de la școalele noastre confesionale din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Mură-Ciugud.** Salari: 1200 cor., se plătește după popor din repartitie 630 cor., iar restul din stat, care se va cere pe baza documentelor învățătorului ales, cvariș și ¼ jugă grădină și lemne de foc.

2. **Polati.** Salari: 1200 cor. se plătește parte din cassa bisericii, parte din repartitie pe popor, cvariș și ¼ jugă grădină ori reluat pentru aceasta.

Invățători așteptării săi îndatorători a instrui pe elevi în cantică bisericească și a-și conduce în Dumineci și sărbători la biserică. Pentru conduceră corului adulților vor primi remunerări speciale.

Cerile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor astrena la subsemnatul oicință protopresbiteral în terminii deschis, iar concurenții se vor prezenta în vreo Dumineci ori sărbătoare la biserică spre a-și arata cunoștință în cantică.

Reghin, la 25 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al Reghinului, în congelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma,
protohop.

Ad Nr. pp. 572/918 (190) 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comună **Mănăstur-ungheresc**, aparținătoare acestui protopresbiteral, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

1. 1200 cor. salar, solvit în 3 rate lunare anticipative din cassa bisericii; cvariș și liber în edificiul școalei și grădină de lege.

2. Venitele cantorelor statorite de comitetul parohial.

3. O remunerări potrivită, dacă învățătorul va forma cor cu elevii sau cu adulții.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și astrena suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnată în terminii deschisi, să se prezinte în vreo Dumineci ori sărbătoare la biserică.

Ciuj, la 18 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Ciuj, în congelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
protohop.

Concurs

Pentru ocuparea postului vacanță de învățător la școala confesională ort. rom. din **Goveș**, protopresbiteral Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

1. 1200 cor. salar fundamental, plătit în rate lunare anticipative prin repartitie dela popor.

2. Cvariș natural în edificiul școalei. La at cvariș sau reluat de cvariș comună nu se obligă.

3. Grădina prescrisă de lege în natură.

4. Cvincvenalele legale, care se vor plăti din data bisericii, însă numai pe timpul cind invățătorul va servi la școala acesta.

Invățătorul ales și obligat a instrui elevii școalei de la datele zile și de repeteție, a cercetă biserică cu elevii în Dumineci și sărbători și a căntă cu ei la sf. liturghie. Cei ce vor putea forma cor cu tinerimea adulță, vor fi preferați și deosebit remunerati.

Doritorii de a ocupa acest post să-și astearne rugările insuflate de documentele cerute de legile în vigoare oicință protopresbiteral Agnita în terminii sus indicat și să se prezinte în vreo Dumineci sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arata dexteritatea în cantică și tipic.

Agnita, la 25 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Agnita, în congelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioschin Muntean,
protohop.

Nr. 306/1918. (185) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățător la școala confesională ort. rom. din **Gurău-din-Deal** se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post se vor plăti de cără epiforia parohială conform dispozitivurilor art. de lege XVI din 1913.

Cvariș va avea noui aies în edificiul școalei; va fi îndatorat a forma cor și a conduce regulat copiii la biserică în Dumineci și sărbători.

Doritorii de a ocupa acest post să-și astearne petițile instruite cu toate documentele de lipsă oicință protopresbiteral ort. rom. din Săliște în terminii sus indicat.

Gurău-din-Deal, în sedința comitetului parohial, județul la 8/21 iulie 1918.

Ivan Isacu m. p., **Petru Popa m. p.**
adm. pat. preș.

Văzut:

Săliște, în 17/30 iulie 1918.

Dr. Ioan Lupuș,
protohop.

Nr. 346/1918. prot. (184) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător al școalei ort. rom. din **Curtuișușal** (Kiskörösvölgy), tractul Cetății-de-peatră, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

100 coroane din repartitie dela popor; 100 cor. din ajutorul permanent consistorial, iar restul salarului legal și plus dejă în vedere prin respiciul ministerial Nr. 108/373/1913;

¼ jug. cat. de grădină; lemnele trebuinioase de foie și cvariș depin corespunzător în natură.

Reflecționii să-și înainteze rugările provăzute cu documentele de lipsă în terminii fixat subsemnatului oicință protopresbiteral și să se prezinte în biserică și concursează la subsemnatul în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Lăpuș-ungheresc—Magyarlăpos, 15/28 iunie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetății-de-peatră în congelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protohop.

Redactor responsabil Dr. Olegheorghe Comșa.

Nr. 318/1918. of. prot. (182) 2-3

Nr. 226/1918. (175) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III din **Vama-mare** (Tordavilma) din protopresbiteral Cetății-de-peatră, devinută vacanță prin morăre fostului paroh Constantin Micu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

1. 1200 cor. salar fundamental, plătit în rate lunare anticipative prin repartitie dela popor.

2. Cvariș natural în edificiul școalei. La at cvariș sau reluat de cvariș comună nu se obligă.

3. Grădina prescrisă de lege în natură.

4. Cvincvenalele legale, care se vor

plăti din cassa bisericii, însă numai pe timpul cind invățătorul va servi la școala acesta.

Inconvenienții să-și înainteze rugările în vigoare la oicință protopresbiterală.

Cerile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatul oicință protopresbiteral în terminii deschisi, iar concurenții — cu observarea dispozitivilor reglementare pentru parohii, — se pot prezenta la biserică în vreo Dumineci ori sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Andrei Ludu,
protohop.

Nr. 293/1918 of. prot. (183) 2-3

Concurs repetit

Pentru alegerea de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III din **Ina** (Únóméző) din protopresbiteral Cetății-de-peatră, lăpușnean, neputinicul paroh Petru Vaida, se publică concurs repetit cu termen de 45 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele capelanului sănt jumătate din tota venitele parohiei, statutore în coala B. de congras.

Concurenții să-și înainteze rugările provăzute cu documentele necesare în terminii fixat subsemnatul oicință protopresbiteral ort. rom. al Cetății-de-peatră în Magyarlăpos și cu observarea restricțiilor normelor din vigoare să se prezinte în vre Dumineci sau sărbătoare în biserică din vre-o Dumineci sau canta, predica, eveniment a și lerva sa sf. liturghie și a face cunoștință cu poporul.

Magyarlăpos—Lăpușun-gu-ungar, la 17/30 Mai 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetății-de-peatră în congelegere cu comitetul parohial din Ina.

Andrei Ludu,
protohop.

Nr. 297/1918 (177) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III din **Pancu din Saligă**, din protopatriotul Dobru, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fascioane în coala B. pentru întregirea dotajului dela stat.

Pentru concurs, instruite cu documentele prescrise, să se haineze subsemnatul oicință protopresbiteral, iar concurenții să se prezinte cu prealabilă cunoștință și subsemnatul în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dobru, la 18 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Dobru, în congelegere cu comitetul parohial.

Iosif Moraru,
protohop.

Nr. 298/1918 (178) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III din **Unguraș**, din protopatriotul Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt:

100 coroane din repartitie dela popor;

100 cor. din ajutorul permanent consistorial, iar restul salarului legal și plus dejă în vedere prin respiciul ministerial Nr. 108/373/1913;

¼ jug. cat. de grădină; lemnele trebuinioase de foie și

cvariș depin corespunzător în natură.

Reflecționii să-și înainteze rugările provăzute cu documentele de lipsă în terminii fixat subsemnatul oicință protopresbiteral și să se prezinte în biserică și concursează la subsemnatul în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Unguraș—Unguraș, 15/28 iunie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetății-de-peatră în congelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protohop.

Nr. 299/1918 of. prot. (179) 3-3

Concurs

Nr. 226/1918. (175) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Musu ca fiile Meja și Chibela, din protopresbiteral Murăș-Orogeanu se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fascioane în coala B. pentru întregirea veniturilor parohiale dela stat și în special statutore în seara comitetului parohial dela 21/5 iulie 1918.

Cerile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatul oicință protopresbiteral în terminii deschisi, iar concurenții — cu observarea dispozitivilor reglementare pentru parohii, — se pot prezenta la biserică în vre-o Dumineci ori sărbătoare la biserică spre a canta, cuvântul, evenimentul, eventual celebrare.

Reghinul-săesc, la 12/25 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al Murăș-Orogeanu în congelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma,
protohop, adm. prot.

Nr. 259/1918

(170) 3-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Ursul-săvorăș, protopresbiteral Reghinului se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fascioane în coala B. pentru întregirea veniturilor parohiale dela stat.

Cerile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatul oicință protopresbiteral în terminii deschisi, iar concurenții — cu observarea dispozitivilor reglementare pentru parohii, — se pot prezenta la biserică în vre-o Dumineci ori sărbătoare spre a se face cunoștință alegătorilor cantică, cuvântul, evenimentul, eventual celebrare.

Reghinul-săesc, 12/25 iulie 1918.

Oicință protopresbiteral ort. rom. al Reghinului în congelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma,
protohop.

Editura W. Kraft în Sibiu.

„Encyclopedie Română“

publicată din inițiativa și sub auspiciile Asociației pentru literatura română și cultura popularului română

de
Dr. C. Diaconovich.

Acest dicționar encyclopedic umărăște scopul de a populariza simplitate și articol, de a împărtășii cunoștințe istorice și culturale populare și de a oferi o iconă cat mai fidelă a înțreg răsăritului și a tuturor starilor și artelor; este capătă din 3 volume mari și 37.622 articole cu 600 ilustrații.

„Encyclopedie română“ a fost premiată cu medalia de aur astăzi în anul 1929 la Expoziția științifică și tehnologică din București, la 10 iulie 1929. (Dupa terminarea războiului, în 1920, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1921, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1922, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1923, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1924, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1925, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1926, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1927, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1928, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1929, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1930, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1931, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1932, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1933, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1934, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1935, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1936, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1937, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1938, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1939, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1940, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1941, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1942, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1943, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1944, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1945, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1946, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1947, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1948, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1949, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1950, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1951, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1952, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1953, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1954, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1955, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1956, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1957, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1958, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1959, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1960, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1961, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1962, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1963, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1964, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1965, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1966, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1967, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1968, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1969, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1970, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1971, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1972, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1973, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1974, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1975, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1976, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1977, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1978, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1979, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1980, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1981, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1982, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1983, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1984, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1985, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1986, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1987, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1988, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1989, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1990, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1991, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1992, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1993, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1994, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1995, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1996, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1997, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reghin, în 1998, a obținut publicații întregi (în 3 volume răsărite) de la Editura Reg